

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	4 maart 2021	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0710	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	820E5A01	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	30 april 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften - kaart planlocatie - maatregelen activiteitenplan - aanvulling aanvraag 26 januari 2021	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen zuidzijde vliegbasis Soesterberg

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 30 april 2020 van de provincie Utrecht, om ontheffing in het kader van artikel 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

- Ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, tweede lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis;
- Ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder b van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de eekhoorn;
- Ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a en b van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden van eieren, rupsen of poppen van de kommavlinder, het opzettelijk vangen van de hazelworm en het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de hazelworm en de kommavlinder;
- Ontheffing te verlenen van artikel 3.34, eerste lid, van de wet, voor zover dit betreft het uitzetten van de hazelworm,

voor de periode tussen de verzenddatum van de ontheffing en 31 december 2025.

- Geen ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en opzettelijk storen van de veldleeuwerik. In deze brief kunt u lezen waarom wij dit besluit nemen.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het realiseren van een woonwijk (250-440 woningen) aan de zuidzijde van vliegbasis Soesterberg. De werkzaamheden bestaan uit:

- de kap van bos/bomen waar nodig;
- de aanleg van een bufferzone;
- het bouw- en woonrijp maken (o.a. verwijderen verharding, grondverzet, sloopwerkzaamheden en aanleg kabels en leidingen, riool, wegen);
- uitvoeren van bouwactiviteiten (licht, geluid);
- de inpassing van scheggen in de woonwijk;
- de aanplant van bos/struweel/beplanting;
- bodemsanering ter plaatse van de brandweerkazerne en -oefenplaats.

De globale planning van de werkzaamheden is als volgt:

- Uitvoering mitigerende maatregelen: 2019-2021
- Bouwrijp maken: 2020-2022
- Bouwperiode: 2022-2025
- Woonrijp maken: 2022-2025

Er wordt ontheffing aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1, 3.5, en 3.10 van de wet, voor wat betreft de veldleeuwerik (*Alauda arvensis*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), hazelworm (*Anguis fragilis*) en de kormavvlinder (*Hesperia comma*), voor de periode van 16 augustus 2020 tot en met 31 december 2025.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 15 juli 2020 hebben wij een extern advies gevraagd van SOVON. Op 18 december 2020 en 26 januari 2021 heeft u de aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De veldleeuwerik is beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis zijn beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet. De eekhoorn, hazelworm en de kormavvlinder zijn beschermd ingevolge artikel 3.10 van de wet.

Positieve weigering veldleeuwerik

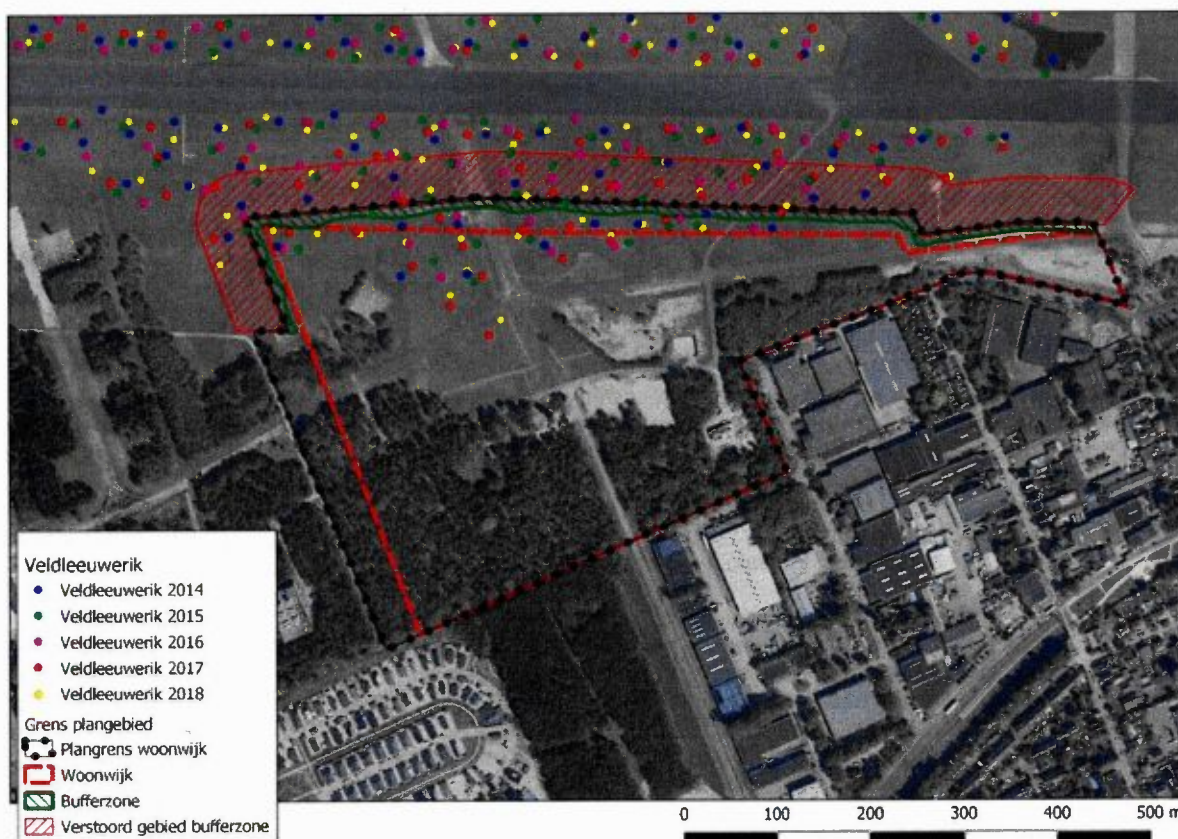
Doordat er tijdig voorafgaand aan de versturende en vernielende werkzaamheden voldoende mitigerende maatregelen getroffen worden voor de veldleeuwerik, wordt ervoor gezorgd dat er geen broedgebied verloren gaat en de storing niet van wezenlijke invloed is voor de soort. Voor deze soort is dan ook geen ontheffing nodig. De motivatie hiervoor is in onderstaande tekst weergegeven. U heeft ontheffing gevraagd van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, tweede en vierde lid, van de wet voor zover dit betreft het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten en rustplaatsen en het opzettelijk storen van de veldleeuwerik. De soort komt verspreid over de vliegbasis op alle graslanden voor, zo ook in en in de omgeving van het plangebied. In het plangebied is broedgebied van de soort vastgesteld.

De staat van instandhouding van de veldleeuwerik is zowel landelijk als regionaal ongunstig. De van oorsprong zeer algemene broedvogel van het open landelijk gebied is de afgelopen decennia mede onder invloed van de steeds verder intensiverende landbouw zeer sterk in aantal achteruit gegaan. Binnen de provincie Utrecht komt de veldleeuwerik eigenlijk alleen nog voor in een paar gebieden die nog voldoende geschikt zijn, de vliegbasis Soesterberg (waar het plangebied onderdeel van is) is daarvan één van de belangrijkste gebieden. Het broedgebied van de soort moet om die reden als 'jaarrond beschermd' worden beschouwd en aantasting en verstoring hiervan als ontheffingsplichtig. Naar schatting herbergt dit gebied ongeveer de helft van de Utrechtse broedparen. Buiten de vliegbasis komt de veldleeuwerik vooral nog voor op de Leuserheide (militair oefenterrein), de polder van Eemnes en de polders tussen Kamerik en Kockengen, hoewel de aantallen in de polders ook nu nog dalen. Ondanks de landelijke en provinciale ongunstige staat van instandhouding, is de populatie op de vliegbasis duurzaam aanwezig, en is de populatie na de beëindiging van het militair gebruik van de vliegbasis sterk gegroeid. Op basis daarvan wordt geconcludeerd dat de lokale stand van instandhouding gunstig is, en de lokale populatie gezien de aantalsontwikkeling van de afgelopen jaren veerkrachtig is (Sovon).

Als gevolg van de ontwikkeling van het plangebied gaat een deel van het broedgebied van de veldleeuwerik verloren door aantasting van het broedgebied en optische en geluidsverstoring van exemplaren. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort te voorkomen, zijn en worden de volgende mitigerende maatregelen getroffen:

- De (bouw)verlichting die noodzakelijk is om veilig te kunnen werken wordt zo geplaatst en gericht dat het gebied buiten het bouwterrein niet wordt aangeschenen. Bouwverlichting staat alleen aan wanneer daadwerkelijk werkzaamheden plaatsvinden. Verlichting die nodig is vanuit het oogpunt van beveiliging wordt op gelijke wijze geplaatst en gebruikt;
- Tussen het bouwterrein en het broedgebied van de veldleeuwerik zal een hek worden geplaatst met een hoogte van 2 meter. Het hek zal worden voorzien van doek dat geen licht doorlaat. Op deze wijze is het overgrote deel van de bewegingen op de bouwplaats afgeschermd en wordt voorkomen dat (rij)verlichting van verkeer en machines over het broedgebied uitstraalt;
- Aanbrengen bufferzone rondom plangebied om optische verstoring tegen te gaan. Rondom de aan te leggen woonwijk wordt een bufferzone aangelegd om optische verstoring verder te voorkomen en zodat mensen en dieren het hek niet over kunnen klimmen om de vliegbasis te betreden;
- De bouwwerkzaamheden die grote geluidverstoring veroorzaken, zoals het trillen van damwanden, zullen alleen buiten het broedseizoen¹ van de veldleeuwerik plaatsvinden;
- Er zal monitoring plaatsvinden van de populatie en effecten door werkzaamheden door Het Utrechts Landschap (zie Activiteitenplan bij de aanvraag en de aanvulling op de aanvraag van 26 januari 2021).

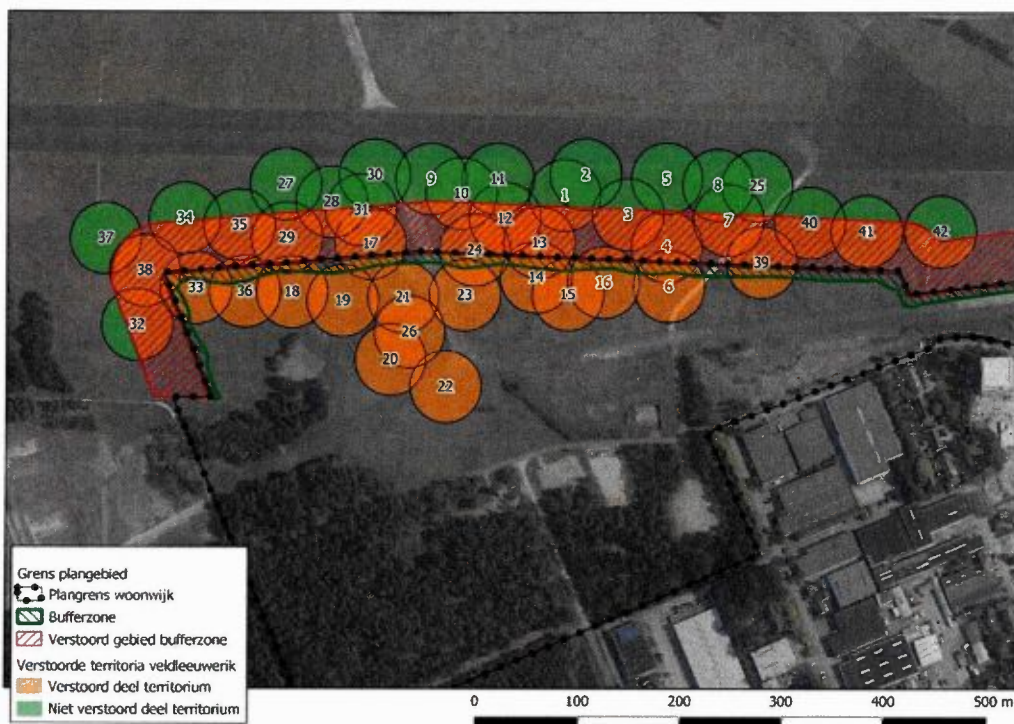
Als gevolg hiervan kan de volgende conclusie worden getrokken: In de toekomstige woonwijk, bufferzone en het daaromheen verstoord gebied, lagen in de periode 2014-2018 gemiddeld 24 (20 – 28) territoria voor meer dan de helft van de oppervlakte in het verstoord gebied, dat is 10% van het totaal aantal van gemiddeld 231 (225-240) territoria in die periode op de gehele vliegbasis. Onderstaande figuur uit het activiteitenplan toont de verspreiding en het aantal territoria in de periode 2014-2018 in het plangebied en de daaromheen gelegen verstoringzone van 50 meter langs de bufferzone.

Figuur 25 Ruimtelijke verspreiding van territoria van de veldleeuwerik in en rondom het plangebied in de periode 2014-2018. De stippen op de kaart geven de vermoedelijke nestlocatie binnen het territorium aan, de territoria zelf liggen rond het nest met een straal van ongeveer 35 meter.

¹ Het broedseizoen van de veldleeuwerik op de vliegbasis Soesterberg (januari 2016).

Omdat de territoria een gebied beslaan met een straal van ongeveer 35 meter rondom de vermoedelijke nestlocatie, ligt een deel van de territoria deels in het verstoorte gebied. Onderstaande afbeelding toont alle territoria die geheel of gedeeltelijk worden verstoord door de woonwijk. Het gaat om territoria die binnen de plangrens liggen, of geheel of gedeeltelijk in de verstoringscontour van 50 meter rondom de bufferzone tussen de woonwijk en de vliegbasis. De territoria zijn begrensd door een cirkel met een straal van 35 meter rondom het vastgestelde middelpunt van het territorium. Gebruik is gemaakt van de inventarisatiedata van 2018, omdat in dat jaar zowel op de gehele vliegbasis als in het verstoorte gebied het grootste aantal territoria is vastgesteld in de periode 2014-2018.

Figuur 26 Geheel of gedeeltelijk verstoorde territoria van de veldleeuwerik.

Voorafgaand aan de verstoring tijdens de gebruiksfase van de woonwijk is het aannemelijk dat er tijdens de aanlegfase, ondanks de bovenstaande te realiseren mitigerende maatregelen, tevens sprake is van verstoring. De berekende geluidsverstoring tijdens de aanlegfase is gebaseerd op geluidberekeningen die zijn uitgevoerd door LBP-Sight (2019). Daarbij wordt opgemerkt dat deze contour nooit overal geheel zal worden opgevuld omdat in geen enkel geval in geheel het plangebied tegelijk bouwwerkzaamheden plaats zullen vinden. Als gevolg van de spreiding van de werkzaamheden zal nooit meer dan een derde deel van het in de figuur aangegeven gebied binnen de contour liggen. In het aangegeven gebied bevinden zich territoria van de veldleeuwerik met een totale oppervlakte van 9.950 m². Daarvan zal -binnen één broedseizoen- nooit meer dan een derde deel, 3.320 m², tegelijk worden verstoord. Dat is minder dan de oppervlakte van 1 territorium. De optische verstoring wordt tegengegaan door de maatregelen.

Vogel *et al.* (2018) hebben onderzocht op welke wijze het verlies van broedparen verder gemitigeerd kan worden. Op basis van de resultaten van het onderzoek van Vogel *et al.* (2018) is door Utrechts Landschap, gemeente Zeist, gemeente Soest en provincie Utrecht (in samenwerking) een mitigatieplan opgesteld. In onderstaande afbeelding zijn deze maatregelen kort beschreven, voor een volledige beschrijving en onderbouwing van de functionaliteit van de mitigatie wordt verwezen naar het rapport van het Utrechts Landschap (2019).

Tabel 2 Mitigerende maatregelen voor de veldleeuwerik (Utrechts Landschap 2019).

Maatregel of cluster van maatregelen	Bijdrage in aantal territoria veldleeuwerik
Maatregelen Oost: 1. Bekalken schraalland 2. Verwijderen bos 3. Afzetten houtige opslag 4. Aanplant struweel	17 ¹⁾
Maatregelen Noord: 1. Verwijderen rolbaan 2. Verwijderen bos 3. Verwijderen houtige opslag 4. Aanplant struweel	13
Maatregelen West: 1. Verplaatsen raster 2. Verwijderen verharding	1
Totaal	27
¹⁾ Het bekaiken van het schraalland (7 broedparen) is een experimentele maatregel. Om die reden is veiligheidshalve niet uitgegaan van mitigatie van 7, maar van 3 broedparen door deze maatregel, waardoor het totaal niet op 31, maar op 27 uitkomt.	

Deze mitigerende maatregelen leiden tot ruimte voor 27 nieuwe territoria van de veldleeuwerik. Dat is evenveel als de 27 territoria die verloren gaan ten gevolge van de woonwijk. Voor het realiseren van deze maatregelen is op 26 maart 2020 een ontheffing verleend met zaaknummer Z-WNB-RI-REG-2020-0185. De realisatie van het geheel van de mitigerende maatregelen vindt plaats voordat met de bouw en aanlegwerkzaamheden (binnen het huidige broedgebied van de veldleeuwerik) wordt gestart.

Gedurende de ontwikkelingsfase van de woonwijk zal dit mitigatiegebied nog niet volledig ontwikkeld zijn. Wanneer er echter van uitgegaan zou worden dat het broedgebied op de vliegbasis volledig is opgevuld en de verstoorde broedparen niet kunnen uitwijken en dus sprake zou zijn van de situatie dat een deel van de veldleeuweriken als gevolg van verstoring en/of gedurende de ontwikkeling van het mitigatiegebied tijdelijk niet tot broeden komt, dan nog kan er op termijn geen sprake zijn van een gevolg voor de staat van instandhouding. De groei van de populatie in de periode nadat het militair gebruik van de luchthaven was stopgezet laat zien dat een dergelijke grote populatie zich onder gunstige omstandigheden snel ontwikkelt. Vogel *et al.* (2018) hebben laten zien dat uitgegaan kan worden van een groeipotentieel van de populatie van 5% per jaar onder gunstige omstandigheden. Dat komt voor de populatie op Soesterberg neer op een groeipotentieel van meer dan 10 broedparen per jaar. Uitgaande van een tijdelijk verlies van 30 territoria zal de populatie zich, wanneer de mitigatie zich voldoende heeft ontwikkeld, binnen drie jaar hersteld hebben. Om die reden kan zelfs een tijdelijk lager aantal broedparen van de veldleeuwerik op de vliegbasis niet leiden tot gevolgen voor de staat van instandhouding van de soort op de vliegbasis.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Van de gewone dwergvleermuis zijn zomerverblijfplaatsen vastgesteld in de brandweerkazerne en in de aanbouw van de verkeerstoren. De brandweerkazerne is inmiddels gesloopt. Voor het vernietigen van deze verblijfplaats is een ontheffing van de Wet natuurbescherming verleend (Z-WNB-RI-REG-2018-0195, 26 maart 2018). Als tijdelijke maatregel zijn vleermuiskasten in bomen opgehangen in afwachting van de permanente voorzieningen die in de nieuwe woonwijk zullen worden gerealiseerd. De verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in de verkeerstoren wordt ingepast in de woonwijk waarbij geborgd wordt dat de functionaliteit behouden blijft. De zuidelijke rolbaan en de verlengde Batenburgweg hebben de functie van vliegroutes voor de soort die naar het westen toe doorlopen op CNA en naar het oosten de woningbouwlocatie ten zuiden van de Batenburgweg in. Verder wordt op de planlocatie veel door gewone dwergvleermuizen gefoerageerd. U geeft aan dat het deel van het foerageergebied van de soort binnen het plangebied niet essentieel is, aangezien er in de directe omgeving nog voldoende alternatieve foerageermogelijkheden voor de soort aanwezig blijven. Bovendien zal er na realisatie van de woonwijk en de overgangszone daar omheen weer geschikt foerageergebied aanwezig zijn.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden voor de vleermuizen te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zijn

opgenomen in de bijlage bij dit besluit. Wij gaan in grote lijnen akkoord met de voorgestelde maatregelen. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen beschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. De in het plangebied aanwezige verblijfplaatsen van de vleermuizen worden gemarkeerd en in de bouwfase afgezet met hekken of een maatregel die vergelijkbaar is. Invliegopeningen worden niet aangelicht door bouwverlichting.

Met het ontwerp van de woonwijk en het verlichtingsplan wordt eveneens met de aanwezige verblijfplaatsen rekening gehouden. Deze voorzorgsmaatregelen worden genomen bij alle vastgestelde vleermuisverblijfplaatsen. Alle woningen die worden gebouwd worden natuur-inclusief ontworpen met inbouwvoorzieningen voor vleermuizen. In iedere woning wordt een inbouwkast gerealiseerd die kan dienen als zomerverblijfplaats. In grotere gebouwen, waar meer ruimte is, wordt ook een kraamkast ingebouwd. Overal waar verlichting wordt toegepast, zal deze waar de verkeersveiligheid dat toestaat worden uitgevoerd met vleermuisvriendelijke verlichting conform de meest recente inzichten zodat verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes zo min mogelijk door verlichting worden verstoord. Dit wordt geborgd in een ecologisch werkprotocol. Daarin wordt ook de verdere ontwikkeling, met name met oog op wijze en periode vellen houtopstanden, bouwverlichting, heiwerkzaamheden beschreven.

Negatieve effecten

Tijdens de bouwwerkzaamheden kan ondanks de maatregelen niet worden uitgesloten dat exemplaren van de gewone dwergvleermuis worden verstoord door licht/geluid/trillingen en een verander(en)de leefomgeving. Tevens kan er sprake zijn van verstoring van dieren door licht en geluid in de gebruiksfase van het plangebied. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Beoordeling staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor en is een wijdverbreide soort die in heel Nederland wordt waargenomen. Het is de meest algemene vleermuissoort in Nederland. Hij komt vooral in de bebouwde omgeving voor, zowel in het stedelijk gebied als op het platteland. Er zijn geen uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen: er zijn geen aanwijzingen voor een af- dan wel toename in aantallen (BIJ12 2017a). De actuele landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is gunstig (Logemann 2018), waarbij in het betreffende onderzoek wel is opgemerkt dat het toekomstperspectief alleen gunstig is wanneer voor de soort voldoende mitigerende maatregelen worden genomen. De gewone dwergvleermuis is een algemene soort, die overal in de provincie Utrecht kan worden waargenomen. Het aantal waarnemingen van jagende gewone dwergvleermuizen is in 2016 ten opzichte van 2010 aanmerkelijk groter, terwijl het aantal verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis op het provinciale deel van de vliegbasis (en op het Museumkwartier) door de sloop van gebouwen sterk is afgenomen. Op grond van de sterke afname van het aantal verblijfplaatsen en potentiële verblijfplaatsen wordt geconcludeerd dat de soort voor de vliegbasis als geheel ten opzichte van 2010 achteruit is gegaan. In Limpens & Schillemans (2014) wordt geconcludeerd dat de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, ter plekke van het Museumkwartier, zich ontwikkelt van matig gunstig naar gunstig. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis is in het plangebied aangetroffen. De gewone grootoorvleermuis gebruikt de groepsschuilplaats even ten noorden van de ingang aan de Batenburgweg als winterverblijf en tevens als paarverblijf. Tevens is een zomerverblijfplaats vastgesteld in de omgeving van een groepje robinia's, in het struweel bosperceel ten noordwesten van de verkeersstoren. De zomerverblijfplaats van deze soort gaat als gevolg van de ontwikkeling van de woonwijk niet verloren. Het deel van het plangebied waar de zomerverblijfplaats aanwezig is wordt niet bebouwd en de daar aanwezige bomen, inclusief de boom waarin zich het zomerverblijf bevindt, blijven staan. De groepsschuilplaats blijft behouden en wordt functioneel in de woonwijk ingepast. Daarmee wordt het paar-en winterverblijf van deze soort behouden. Op een aantal plekken in het gebied zijn foeragerende exemplaren waargenomen. Het deel van het foerageergebied van de soort binnen het plangebied is niet essentieel aangezien er in de directe omgeving nog voldoende alternatieve foerageermogelijkheden voor de soort aanwezig blijven. Bovendien zal er na realisatie van de woonwijk en de overgangszone daar omheen weer geschikt foerageergebied aanwezig zijn.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden voor de vleermuizen te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zijn opgenomen in de bijlage bij dit besluit. Wij gaan in grote lijnen akkoord met de voorgestelde maatregelen. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen beschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. De in het plangebied aanwezige verblijfplaatsen van de vleermuizen worden gemarkeerd en in de

bouwfase afgezet met hekken of een maatregel die vergelijkbaar is. Invliegopeningen worden niet aangelicht door bouwverlichting.

Met het ontwerp van de woonwijk en het verlichtingsplan wordt eveneens met de aanwezige verblijfplaatsen rekening gehouden. Deze voorzorgsmaatregelen worden genomen bij alle vastgestelde vleermuisverblijfplaatsen. Alle woningen die worden gebouwd worden natuur-inclusief ontworpen met inbouwvoorzieningen voor vleermuizen. In iedere woning wordt een inbouwkast gerealiseerd die kan dienen als zomerverblijfplaats. In grotere gebouwen, waar meer ruimte is, wordt ook een kraamkast ingebouwd. Overal waar verlichting wordt toegepast, zal deze waar de verkeersveiligheid dat toestaat worden uitgevoerd met vleermuisvriendelijke verlichting conform de meest recente inzichten zodat verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes zo min mogelijk door verlichting worden verstoord. Dit wordt geborgd in een ecologisch werkprotocol. Daarin wordt ook de verdere ontwikkeling, met name met oog op wijze en periode vellen houtopstanden, bouwverlichting en heiwerkzaamheden beschreven.

Negatieve effecten

Tijdens de bouwwerkzaamheden kan ondanks de maatregelen niet worden uitgesloten dat exemplaren van de gewone grootoorvleermuis worden verstoord door licht/geluid/trillingen en een verander(en)de leefomgeving. Tevens kan er sprake zijn van verstoring van dieren door licht en geluid in de gebruiksfase van het plangebied. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Beoordeling staat van instandhouding

De gewone grootoorvleermuis geldt als een echte standvleermuis die vaak in de onmiddellijke nabijheid van de zomerverblijfplaats overwintert. Het lijkt een vrij opportunistisch dier te zijn, die snel nieuwe plekken ontdekt als verblijfplaats. (BIJ12 2017c). De actuele landelijke staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis is gunstig (Logemann 2018), waarbij in het betreffende onderzoek wel is opgemerkt dat het toekomstperspectief alleen gunstig is wanneer voor de soort voldoende mitigerende maatregelen worden genomen. De gewone grootoorvleermuis is een (vrij) schaarse soort, die grotendeels beperkt is tot de oostelijke helft van de provincie Utrecht. Het aantal waarnemingen van gewone grootoorvleermuizen in 2014 is ten opzichte van 2010 bijna verzesvoudigd.² Er is geconcludeerd dat de gewone grootoorvleermuis op het provinciale deel van de vliegbasis tenminste licht is toegenomen. Hierbij is ook het verschijnen van een nieuwe kraamkolonie op het Museumkwartier in beschouwing genomen.³ Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone grootoorvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Laatvlieger

De laatvlieger is in het plangebied aangetroffen. De graslanden ten noorden van de verkeerstoren vormen voor deze soort belangrijk foerageergebied, waar veelvuldig en langdurig door grotere aantallen laatvliegers (soms meer dan tien dieren) wordt gejaagd, soms op nog geen meter boven de grond. Ten gevolge van de woningbouw verdwijnen deze graslanden gedeeltelijk. Het betreffende deel foerageergebied is slechts een klein deel van een groter foerageergebied en daarmee niet essentieel voor het behoud van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort. Overigens is de aantasting van het leefgebied tijdelijk. Na realisatie van de woonwijk is in de woonwijk en in de overgangszone daar omheen weer geschikt leef- en foerageergebied aanwezig. Er is tevens een vliegroute van de laatvlieger vastgesteld. Deze loopt vanuit Soesterberg, waar zich waarschijnlijk een verblijfplaats bevindt, via het uitgekapte tracé van de Westelijke Ontsluitingsweg en het brede pad midden over het terrein Dorrestein naar de graslanden van de vliegbasis. De vliegroute komt in de toekomstige woonwijk uit in een deel waar weinig verlichting aanwezig is. Ook met de nieuwe woonwijk is er een goede aansluiting tussen de verblijfplaats in Soesterberg en het foerageergebied in de nieuwe woonwijk en op de vliegbasis. De vliegroute blijft hiermee behouden.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden voor de vleermuizen te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zijn opgenomen in bijlage 3 en 4 van dit besluit. Wij gaan in grote lijnen akkoord met de voorgestelde maatregelen. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen beschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. De in het plangebied aanwezige verblijfplaatsen van de vleermuizen worden gemarkeerd en in de bouwfase afgezet met hekken of een maatregel die vergelijkbaar is. Invliegopeningen worden niet aangelicht door

² Van gelobde maanvaren tot kommavlinder. Monitoring van de natuurwaarden van de voormalige Vliegbasis Soesterberg (juni 2016).

³ ...nog steeds zingen er leeuweriken. Onderzoek naar de natuurwaarden van de voormalige Vliegbasis Soesterberg (februari 2016).

bouwverlichting. Met het ontwerp van de woonwijk en het verlichtingsplan wordt eveneens met de aanwezige verblijfplaatsen rekening gehouden. Deze voorzorgsmaatregelen worden genomen bij alle vastgestelde vleermuisverblijfplaatsen. Alle woningen die worden gebouwd worden natuur-inclusief ontworpen met inbouwvoorzieningen voor vleermuizen. In iedere woning wordt een inbouwkast gerealiseerd die kan dienen als zomerverblijfplaats. In grotere gebouwen, waar meer ruimte is, wordt ook een kraamkast ingebouwd. Overal waar verlichting wordt toegepast, zal deze waar de verkeersveiligheid dat toestaat worden uitgevoerd met vleermuisvriendelijke verlichting conform de meest recente inzichten zodat verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes zo min mogelijk door verlichting worden verstoord. Voor de in het plangebied aanwezige vliegroute van de laatvlieger wordt in het verdere ontwerp en ontwikkeling van de woonwijk zeker gesteld dat deze niet zal worden aangetast door verlichting. Dit wordt geborgd in een ecologisch werkprotocol. Daarin wordt ook de verdere ontwikkeling, met name met oog op wijze en periode vellen houtopstanden, bouwverlichting, heiwerkzaamheden beschreven.

Negatieve effecten

Tijdens de bouwwerkzaamheden kan ondanks de maatregelen niet worden uitgesloten dat exemplaren van de laatvlieger worden verstoord door licht/geluid/trillingen en een verander(en)de leefomgeving. Tevens kan er sprake zijn van verstoring van dieren door licht en geluid in de gebruiksfase van het plangebied. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Beoordeling staat van instandhouding

De laatvlieger is een grote vleermuis met brede vleugels. De laatvlieger is een gebouw bewonende vleermuis. Individuen vliegen 20-30 minuten na zonsondergang uit. Laatvliegers vangen insecten hoofdzakelijk uit de lucht, maar pakken soms ook prooien van bladeren of van de grond. Ze vangen voornamelijk grotere soorten nachtvlinders, kevers en muggen (Logemann 2018). De actuele landelijke staat van instandhouding van de laatvlieger wordt beoordeeld als gunstig en hierbij wordt uitgegaan van een stabiele trend (European Topic Centre on Biological Diversity). De laatvlieger is in Utrecht een vrij algemene soort, die bijna overal in de provincie kan worden waargenomen. Alleen in de omgeving van de Lek lijkt de soort minder voor te komen. Op grond van de toename van het aantal jagende dieren in het gebied, de aanwezigheid van een essentieel jachtgebied en een vliegroute⁴ is geconcludeerd dat de laatvlieger op het provinciale deel van de vliegbasis is toegenomen.⁵ Het foerageergebied en de vliegroute die in 2014 zijn vastgesteld waren in 2010 nog niet in gebruik. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Op twee plaatsen zijn kleine groepjes ruige dwergvleermuizen (maximaal 3) gezien (zwermlocaties). Er zijn evenwel geen hiermee samenhangende winterverblijfplaatsen (in bomen met holten) binnen het plangebied vastgesteld. In een met klimop begroeide eik bij de brandweerkazerne is een winterverblijf van de soort vastgesteld. Deze eik blijft behouden en wordt ingepast in de woonwijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden voor de vleermuizen te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zijn opgenomen in bijlage 3 en 4 van dit besluit. Wij gaan in grote lijnen akkoord met de voorgestelde maatregelen. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen beschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. De in het plangebied aanwezige verblijfplaatsen van de vleermuizen worden gemarkeerd en in de bouwfase afgezet met hekken of een maatregel die vergelijkbaar is. Invliegopeningen worden niet aangelicht door bouwverlichting. Met het ontwerp van de woonwijk en het verlichtingsplan wordt eveneens met de aanwezige verblijfplaatsen rekening gehouden. Deze voorzorgsmaatregelen worden genomen bij alle vastgestelde vleermuisverblijfplaatsen. Alle woningen die worden gebouwd worden natuur-inclusief ontworpen met inbouwvoorzieningen voor vleermuizen. In iedere woning wordt een inbouwkast gerealiseerd die kan dienen als zomerverblijfplaats. In grotere gebouwen, waar meer ruimte is, wordt ook een kraamkast ingebouwd. Overal waar verlichting wordt toegepast, zal deze waar de verkeersveiligheid dat toestaat worden uitgevoerd met vleermuisvriendelijke verlichting conform de meest recente inzichten zodat verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes zo min mogelijk door verlichting worden verstoord. Dit wordt geborgd in een ecologisch werkprotocol. Daarin wordt ook de verdere ontwikkeling, met name met oog op wijze en periode vellen houtopstanden, bouwverlichting, heiwerkzaamheden beschreven.

⁴ Van gelobde maanvaren tot kommavliender. Monitoring van de natuurwaarden van de voormalige Vliegbasis Soesterberg (juni 2016).

⁵ ...nog steeds zingen er leeuweriken. Onderzoek naar de natuurwaarden van de voormalige Vliegbasis Soesterberg (februari 2016).

Negatieve effecten op de vleermuizen

Tijdens de bouwwerkzaamheden kan ondanks de maatregelen niet worden uitgesloten dat exemplaren van de ruige dwergvleermuis worden verstoord door licht/geluid/trillingen en een verander(en)de leefomgeving. Tevens kan er sprake zijn van verstoring van dieren door licht en geluid in de gebruiksfase van het plangebied. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Beoordeling staat van instandhouding

De ruige dwergvleermuis is een uitgesproken trekker. 's Zomers komen in ons land vooral mannetjes voor. De meeste wijfjes zitten dan elders: voor de landelijke Nederlandse populatie voor het overgrote deel in het oosten van Duitsland, Polen, de Baltische staten en Rusland. Daar worden ook de jongen geboren. Ongeveer vanaf midden augustus en in september trekken de wijfjes en de opgegroeide jongen zuidwestwaarts door Nederland. Tijdens de trek bezoeken de vrouwtjes de parkkwartieren. Er is geen onderzoek bekend naar de landelijke of regionale staat van instandhouding. De soort komt echter niet voor op de Rode lijst van Nederlandse zoogdiersoorten, op basis waarvan mag worden aangenomen dat de staat van instandhouding van deze soort niet ongunstig is. De ruige dwergvleermuis is een (vrij) algemene soort, die overal in de provincie Utrecht kan worden waargenomen. Het aantal waarnemingen van jagende dieren op de vliegbasis is ten opzichte van 2010 aanmerkelijk groter, terwijl het aantal verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis op het provinciale deel van de vliegbasis (en op het Museumkwartier) door de sloop van gebouwen en het (nog) niet functioneren van de vleermuizenkasten sterk is afgenomen.⁶ Op grond van de sterke afname van het aantal verblijfplaatsen en potentiële verblijfplaatsen wordt de conclusie getrokken dat de soort op de vliegbasis als geheel ten opzichte van 2010 achteruit is gegaan.⁷ Nieuwe bebouwing in de woonwijk wordt voorzien van vleermuisverblijfplaatsen en ook in de aarden wal wordt voorzien in massaverblijfplaatsen ter compensatie van verlies aan geschikte verblijfplaatsen elders op de vliegbasis (met name voor mannetjes). Daarnaast is voorzien in een vleermuistoren en wordt de voormalige brandstofopslagplaats geschikt gemaakt als massaverblijfplaats voor de soort. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de ruige dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Eekhoorn

De eekhoorn is in het plangebied aangetroffen. Het bos rondom de verkeerstoren en de voormalige brandweerkazerne fungeert als leefgebied voor enkele eekhoorns, in een aantal bomen zijn nesten aangetroffen. De dieren doorlopen hier hun hele levenscyclus.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden voor de eekhoorn te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zijn opgenomen in de bijlage van dit besluit. Wij gaan in grote lijnen akkoord met de voorgestelde maatregelen. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen beschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. In verband met de aanwezigheid van nestbomen van de eekhoorn moeten vellingswerkzaamheden plaatsvinden buiten de gevoelige periode (maart – september). In de woonwijk wordt veel hazelaar aangeplant om de voedselbeschikbaarheid voor de eekhoorn te vergroten. Voorafgaand aan het uitvoeren van werkzaamheden waarbij bomen worden geveld wordt de inventarisatie van nestbomen geactualiseerd om te voorkomen dat een nestboom in de winter- of voortplantingsperiode wordt gekapt.

Negatieve effecten

Als gevolg van de ontwikkeling van de woonwijk zal sprake zijn van verlies van nestbomen (voortplantingsplaatsen). Bebouwing van het gebied zal tevens leiden tot een grote verandering in het leefgebied van de eekhoorn. Het is onzeker of de soort zich in dit veranderde leefgebied op het huidige niveau zal kunnen handhaven. Ruim opgezette woonwijken met veel groen zijn vaak echter optimale leefgebieden voor eekhoorns. Door aanplant van hazelaar wordt de voedselbeschikbaarheid voor de eekhoorn op peil gehouden. Ten gevolge van de ontwikkeling worden echter wel nestbomen verdwijnen en daarmee samenhangend essentieel leefgebied van de soort wordt aangetast. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Beoordeling staat van instandhouding

Landelijk gezien neemt het aantal eekhoorns af. Ook in de gesloten bossen van de Utrechtse Heuvelrug neemt de eekhoorn af met een schatting van een paartje per vijf tot tien hectare. Plaatsen in Utrecht waar de eekhoorn

⁶ Van gelobde maanvaren tot kommavlinder. Monitoring van de natuurwaarden van de voormalige Vliegbasis Soesterberg (juni 2016).

⁷ ...nog steeds zingen er leeuweriken. Onderzoek naar de natuurwaarden van de voormalige Vliegbasis Soesterberg (februari 2016).

het nog goed doet zijn villawijken en landgoederen zoals bij Maarn met dichtheden tot een paar per halve hectare. De verwachting is dan ook dat de eekhoorn juist zal profiteren van de ontwikkeling van de woonwijk (beter voedselaanbod door aanbod van mensen en door de voorziene aanplant van voedselstruiken als hazelaar). Ten opzichte van 2010 is het verspreidingsgebied van de eekhoorn op de vliegbasis wat ingekrompen. Op de locaties waar eekhoorns zowel in 2010 als in 2014 voorkomen, lijkt het aantal dieren te zijn afgenomen. Vermoedelijk is dit vooral een gevolg van natuurlijke factoren. Ook het veranderde gebruik van de vliegbasis kan op sommige locaties een rol hebben gespeeld. De meeste nestbomen van de eekhoorn kunnen worden behouden en door de aanplant van hazelaar wordt de voedselbeschikbaarheid gegarandeerd. De eekhoorn is een soort die zich in een bosrijke woonwijk goed kan handhaven. Conclusie is dat de (lokale) staat van instandhouding van de eekhoorn slecht is, maar dat de beoogde inrichting zal leiden tot plaatselijke verbetering. Daarom leidt de verstoring door de bouw en de kap van een deel van de nestbomen niet tot een negatief gevolg voor de staat van instandhouding, temeer niet omdat de eekhoorn in de driehoek De Bilt-Amersfoort-Soest een algemeen voorkomende soort is. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de eekhoorn in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Hazelworm

Ter plaatse van de toekomstige woningbouwlocatie zijn veel hazelwormen aangetroffen, met name in het bosgebied rond de verkeerstoren is de soort plaatselijk in hoge dichtheden aanwezig. De dieren gebruiken het gebied als leefgebied waarbinnen vaste rust- en verblijfplaatsen (inclusief voortplantingslocaties en overwinteringsplekken) aanwezig zijn. Ten behoeve van onderzoek en ruiming van niet-gesprongen explosieven zijn schermen geplaatst en zijn in 2015, 2017, 2018 en 2019 hazelwormen gevangen en verplaatst naar elders op de vliegbasis. Tot en met 2018 zijn 298 hazelwormen weggevangen. Voor deze verplaatsingsactie is voor andersoortige werkzaamheden een ontheffing verleend (Z-WNB-RI-REG-2018-0436, 31 mei 2018). In 2019 is nog een aanvullende vangronde uitgevoerd. Ondanks deze vangstinspanning is nog steeds een relatief groot aantal hazelwormen in het gebied aanwezig (Van den Bijtel 2020).

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden voor de hazelworm te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zijn opgenomen in de bijlage bij dit besluit. Wij gaan in grote lijnen akkoord met de voorgestelde maatregelen. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen beschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Ten aanzien van de in het gebied voorkomende reptielen is reeds een ontheffing verleend om het onderzoek naar en ruiming van niet-gesprongen explosieven uit te kunnen voeren. Deze ontheffing schrijft voor dat de reptielen worden weggevangen en in geschikt leefgebied elders op de vliegbasis worden uitgezet. Omdat er vanuit wordt gegaan dat de hazelworm de woonwijk weer zal koloniseren wordt langs de hoofdontsluitingen een vast reptielenscherm geplaatst en worden deze wegen voorzien van onderdoorgangen. Deze zelfde maatregelen worden gehanteerd voor onderhavige aanvraag. Een en ander wordt nader uitgewerkt in het ecologisch werkprotocol.

Negatieve effecten

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden nog aanwezige exemplaren van de soort verplaatst en tijdens de werkzaamheden zal leefgebied van de hazelworm worden aangetast. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Beoordeling staat van instandhouding

De aanwezigheid van de hazelworm is in de provincie Utrecht beperkt tot de Heuvelrug, de bosgebieden langs de flanken daarvan en de Gelderse Vallei. Op de vliegbasis komen hazelwormen in vrijwel alle bosgebieden voor. Geconcludeerd is dat de hazelworm ten opzichte van 2010 gelijk is gebleven in aantallen op de vliegbasis⁸. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de hazelworm in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Kommavlinder

De kommavlinder is in het plangebied aangetroffen. Ter plaatse van de woningbouwlocatie komt de kommavlinder in hoge dichtheden voor, vooral op de graslanden en langs de bosranden. In het plangebied voor de woonwijk zijn in 2017, 159 kommavlinde rs geteld. De vlinder is jaarrond in het plangebied aanwezig.

⁸ Van gelobde maanvaren tot kommavlinder. Monitoring van de natuurwaarden van de voormalige Vliegbasis Soesterberg (juni 2016).

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden voor de kommavlinder te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zijn opgenomen in de bijlage bij dit besluit. Wij gaan in grote lijnen akkoord met de voorgestelde maatregelen. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen beschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. De maatregelen die voor de veldleeuwerik worden uitgevoerd hebben een positief effect op de kommavlinder, omdat deze maatregelen leiden tot een uitbreiding van het habitat van de kommavlinder op de vliegbasis. De delen van de rollenbaan die worden verwijderd, worden afgedekt met plaggen die in de woonwijk worden verzameld om op die manier de ontwikkeling van nieuw leefgebied te versnellen. Omdat de kommavlinder jaarrond (als ei, rups, pop of vlinder) aanwezig is, is het niet mogelijk de bouwrijp werkzaamheden in het leefgebied buiten een gevoelige periode uit te voeren. De minst gevoelige periode is dan het hoogtepunt van het vliegseizoen, omdat de soort dan mobiel is en na het verwijderen van de vegetatie in andere delen van de vliegbasis de eitjes af kan zetten. Dat betekent dat het maaiwerk voorafgaand aan het bouwrijp maken in de eerste helft van augustus plaats moet vinden. Ook ontstaan in de woonwijk natte plekken omdat daar hemelwater wordt gefiltreerd en wordt er een aantal vijverpartijen aangebracht. Deze plaatsen vormen in zeer droge zomers een refugium voor de kommavlinder. De inrichting van de open delen van het plangebied / de woonwijk wordt zodanig vormgegeven dat deze een leefgebied vormt voor de kommavlinder. Er wordt uitsluitend inheems zaad van passende soorten toegepast, bij voorkeur verkregen uit maaisel dat op de vliegbasis verzameld is.

Negatieve effecten

Het totale leefgebied van de kommavlinder op de vliegbasis heeft een oppervlakte van bijna 300 hectare, waarvan door de ontwikkeling van de woonwijk ongeveer 10 hectare (ruim 3 %) verloren gaat. De soort heeft zwaar te lijden gehad onder de recente zeer droge zomers, als gevolg waarvan de aantallen in deze jaren veel lager waren. Het is niet bekend of en zo ja, hoe snel de populatie zich hiervan zal kunnen herstellen. Als gevolg van de ontwikkeling van de woonwijk wordt het leefgebied van de kommavlinder verkleind en worden rupsen/poppen of eieren van de vlinder gedood of vernield. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Beoordeling staat van instandhouding

Tegenwoordig komt de kommavlinder voor in de duinen van Noord Holland, op de Waddeneilanden, op de Veluwe en in Drenthe (Bos *et al.* 2006). Op veel andere plekken is de soort in de afgelopen decennia verdwenen. In Utrecht komt de kommavlinder alleen nog voor op de vliegbasis en enkele nabijgelegen heideterreinen, onder andere op De Vlasakkers. De populatie van de vliegbasis is veruit de grootste van Utrecht en één van de grootste van Nederland en mogelijk Noordwest-Europa. De kommavlinder komt verspreid over de gehele vliegbasis voor. De belangrijkste gebiedsdelen voor deze soort zijn de graslanden aan weerszijden van de zuidelijke rolbaan ten oosten van het fietspad, de graslanden ten noorden van de verkeerstoren, de graslanden ten zuiden van Baankop-Noord en de bermen in het Sheltergebied en het Noordelijk bosgebied. Gezien de hoge aantallen wordt de lokale staat van instandhouding op de vliegbasis als goed beschouwd.⁹ Door de droge zomers van 2018 en 2019 is de populatie sterk gekrompen (mondelinge mededeling H. van den Bijtel). Het totale leefgebied van de kommavlinder op de vliegbasis heeft een oppervlakte van bijna 300 hectare, waarvan door de ontwikkeling van de woonwijk ongeveer 10 hectare (ruim 3%) verloren gaat. Gezien het massale voorkomen op de vliegbasis en de grote oppervlakte van het leefgebied leidt de ontwikkeling van de woonwijk niet tot een negatief gevolg voor de (lokale) staat van instandhouding, en daarmee ook niet voor de regionale of landelijke staat van instandhouding. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de kommavlinder in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Cumulatie

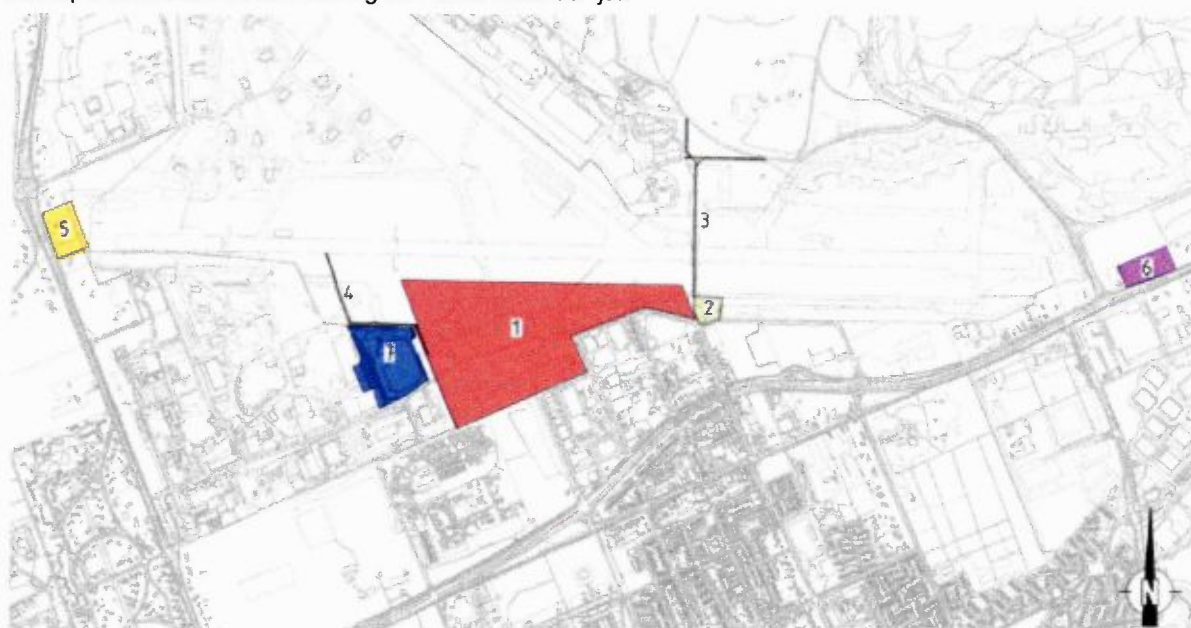
In en rondom Vliegbasis Soesterberg zijn verschillende ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding. In totaal gaat het om zes initiatieven:

1. De ontwikkeling van een woonwijk aan de zuidzijde van de Voormalige vliegbasis met als initiatiefnemer de Provincie Utrecht; hier gaat onderhavig aanvraag over;
2. De aanleg van Pleisterplaats aan de oostzijde grenzend van de voorgenomen woonwijk met als initiatiefnemer de gemeente Soest; is reeds uitgevoerd;
3. De ontwikkeling van een utilitair N-Z-fietspad die de fietsverbinding tussen Soest en Soesterberg moet verkorten eveneens met als initiatiefnemer de gemeente Soest; er ligt hier nu reeds een breed verharde fietsverbinding. De vormgeving en herinrichting van het definitieve fietspad moet nog plaatsvinden.
4. De recreatieve ontwikkeling zoals uitgewerkt in een recreatief padenplan, met als initiatiefnemer de Provincie Utrecht; de diverse verbindingen van invloed op de veldleeuwerik zijn reeds uitgevoerd met uitzondering van de noord-zuid fietsverbinding met aansluiting op de start- en landingsbaan. Deze

⁹ ...nog steeds zingen er leeuweriken. Onderzoek naar de natuurwaarden van de voormalige Vliegbasis Soesterberg (februari 2016).

- verbinding wordt nog aangelegd en zal tijdens het broedseizoen worden afgesloten. Hiermee zijn er geen effecten op de duurzame instandhouding van de populatie veldleeuweriken;
5. De gronduitgifte van kavels aan de westzijde (locatie Dolderseweg) met als initiatiefnemer de Provincie Utrecht; nog uit te voeren waarbij er door HUL struweel wordt aangebracht tussen de landingsbaan en de kavels; hiermee zijn er geen effecten op de duurzame instandhouding van de populatie veldleeuweriken;
 6. De ontwikkeling van gestapelde woningen t.b.v. een zorginstelling aan de locatie Amersfoortseweg, een privaat initiatief. Deze bevindt zich op een dusdanig grote afstand van de vliegbasis dat er geen effecten op de duurzame instandhouding van de populatie veldleeuweriken zijn;
 7. De bouw van een nieuw Cash centrum van De Nederlandsche Bank: in uitvoering en verwachting van weinig tot geen overlap in ruimte en tijd van werkzaamheden tussen woonwijk en cash centrum. De versterking van de veldleeuwerik in de bouwfase van het Cash centrum zal niet meer aanwezig zijn wanneer wordt begonnen met de bouw van de woonwijk. Het Cash centrum heeft in de gebruiksfase geen effecten op de veldleeuwerik.

Onderstaande afbeelding toont de ligging van bovengenoemde ontwikkelingen. De nummers in de afbeelding corresponderen met de nummering van bovenstaande lijst.

Belang van de aanvraag

U heeft ten aanzien van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis ontheffing aangevraagd voor het project op grond van het belang van de "volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". Voor de eekhoorn, hazelworm en de kommavlinder wordt ontheffing aangevraagd op grond van het belang "ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied". U geeft de volgende onderbouwing voor de belangen:

"Dwingende reden van groot openbaar belang (vleermuizen)

De ontwikkeling van een woonwijk door een publiek orgaan – het samenwerkingsverband tussen Provincie Utrecht en de gemeenten Zeist en Soest - voorziet in de toenemende woningbehoefte. De woonwijk aan de zuidzijde van de vliegbasis voegt woningen toe aan de woningvoorraad. In de gemeente Soest en Zeist is een groot tekort aan woningen. Met de woningbouw wordt voorzien in de lokale en regionale behoefte aan nieuwe woningen en wordt aangesloten op de ontwikkeling van Soesterberg (gemeente Soest 2019) en Zeist (gemeente Zeist 2020).

De woonwijk VBS is geen op zichzelf staande wijk, maar maakt onderdeel uit van de kern Soesterberg. De huidige voorraad van de kern Soesterberg kan getypeerd worden in termen als eenzijdig, relatief goedkoop en relatief oud. De nieuwbouw op vliegbasis Soesterberg voegt nieuwe woningtypologieën, met name in het duurdere segment, toe aan de kern Soesterberg. Dit voorziet in een behoefte. Door nieuwe woningen toe te voegen groeit de kern waardoor het voorzieningenniveau kan groeien en de leefbaarheid in het dorp toeneemt.

De woonwijk op vliegbasis Soesterberg is onderdeel van het programma Hart van de Heuvelrug-Vliegbasis Soesterberg. Hart van de Heuvelrug-Vliegbasis Soesterberg is een unieke integrale gebiedsontwikkeling midden in het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug met projecten die variëren van nieuwe natuur tot woningbouw, van ecoducten tot duurzame bedrijventerreinen. Nieuwe en verbonden natuur als een katalysator voor duurzame ontwikkeling van wonen, werken, zorg en recreatie. Het programma is gericht op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en de belevingswaarde van de Utrechtse Heuvelrug.

De Utrechtse Heuvelrug is het op één na grootste aaneengesloten natuurgebied van Nederland. Het dreigt verregaand te versnipperen door bebouwing en wegen. De provincie Utrecht, gemeenten Zeist en Soest en het Utrechts Landschap roepen sinds 2004 die versnippering een halt toe met het gebiedsprogramma Hart van de Heuvelrug. Door aanleg van ecoducten en de realisatie van natuur is een aaneengesloten natuurgebied ontstaan van ruim 700 hectare. Door bebouwing en natuur te herschikken is ruimte ontstaan voor wonen, werken, recreatie en zorg.

*...
Het belang dwingende redenen van groot openbaar belang is hier aan de orde gelet op het volgende. Zoals in de stukken behorende bij de aanvraag van deze aanvraag om ontheffing reeds naar voren gebracht is het belang van de realisatie van een woonwijk op deze locatie groot. Vanuit de gemeente Soest en Zeist wordt aangegeven dat de woningen op de Vliegbasis hard nodig zijn in het kader van de woningbouwopgave in Soest en Zeist. Ook de Provincie vindt dat een aanvullend woningbouwprogramma bijdraagt aan de versterking van de kern Soesterberg en de schaarste van de woningbouw in deze regio. Het is een locatie die tegen de bestaande bebouwing van Soesterberg ligt. Er is voor de woonwijk reeds een bestemmingsplan met een onherroepelijke status van kracht. Daarbij is een natuurinclusief stedenbouwkundig plan gemaakt waarbij in het plan goed is gekeken naar te behouden bomen en de mogelijkheid om groen terug te planten. Op alle technische aspecten, zoals verkeer, voldoet het bestemmingsplan aan de wettelijke en beleidsmatige vereisten.*

In de verschillende woningbehoefteonderzoeken (Zeist en Soest) zoals aan de aanvraag ten grondslag gelegd, wordt de noodzaak voor deze woningbouwlocatie uiteengezet. (Woningbehoefteonderzoek 2019, gemeente Soest van Companen d.d. 3 oktober 2019 en Woningbehoefteonderzoek 2019, gemeente Zeist van Companen). De woningbehoefte komt niet alleen voort uit bevolkingstoename uit Zeist en Soest maar tevens uit de regio.

Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (eekhoorn, hazelworm en kommavlinder)

Voor de overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van eekhoorn en kommavlinder wordt ook beroep gedaan op het belang "ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgend gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied."

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden, zijn wij van oordeel dat de belangen voldoende onderbouwd zijn om ontheffing te kunnen verlenen van de verbodsbepalingen ten aanzien van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, eekhoorn, hazelworm en de kommavlinder. De ecologische impact op de soorten is, door het nemen van mitigerende maatregelen, minimaal en tijdelijk, terwijl met dit plan een duurzame en persistente verbetering ontstaat. De staat van instandhouding van deze soorten komt door het project en de eerder, maar in samenhang met dit project, ontwikkelde natuur niet in gevaar. Het belang gediend met het project mag daarom in deze zwaarder wegen dan het beschermingsbelang van deze soorten.

Alternatievenafweging

Locatie

De werkzaamheden zijn locatiegebonden. De aan de orde zijnde woonwijk is gebonden aan deze specifieke locatie, als gevolg van grondposities, het rood- groenbeleid en het integraal gebiedsprogramma. De woonwijk Vliegbasis is onderdeel van de afspraken in het kader van Hart van de Heuvelrug-Vliegbasis Soesterberg. Gedachte bij Hart van de Heuvelrug is de 'uitruil' van groene en rode gebieden met als het doel het creëren van grote aaneengesloten groene gebieden/groene (ecologische) verbindingen en clustering van rode ontwikkelingen. Door het opstellen van een integraal gebiedsprogramma zijn er mogelijkheden ontstaan voor groene corridors, het versterken van natuurgebieden én realisatie van woningbouw, vernieuwing van zorginstellingen en bedrijventerreinen. De afspraken gaan uit van een balans van groene en rode hectares én van een balans in kosten en opbrengsten. De provincie Utrecht is projecttrekker van zowel de woonwijk vliegbasis, het zuidelijk gelegen Sortie 16 evenals Kamp van Zeist. De meest recente afspraken hierover zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Hart van de Heuvelrug uit 2015 en de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Vliegbasis Soesterberg (2015). Voor het plan voor ontwikkeling van vliegbasis Soesterberg is een Ruimtelijk Plan opgesteld. De woonwijk is onderdeel van dit Ruimtelijk Plan. In dit Ruimtelijk Plan zijn verschillende ontwikkelmodellen en varianten ontwikkeld. De saldobenadering voor ecologie heeft de basis gevormd voor de definitieve invulling van het Ruimtelijk Plan en is mede sturend geweest voor de verschillende locatiekeuzes. Gekozen is om de woonwijk zoveel mogelijk bij de bestaande bebouwing en infrastructuur te realiseren gekoppeld aan Soesterberg-Noord. Om zo de negatieve effecten op de meest kwetsbare gebieden te beperken. Bij de locatiekeuze is nadrukkelijk gelet op ruimtelijke kwaliteit en ecologische waarden. Natuur krijgt voorrang.

Daarbij wordt de woningbouw ecologisch 'afgescheiden' van de ecologisch kwetsbare gebieden (PlanMer Tauw 2008 en Ruimtelijk Plan VBS). Een mogelijk alternatieve locatie die nog wel eens genoemd wordt betreft de locatie Kamp van Zeist. Echter, in de Streekplanuitwerking Hart van de Heuvelrug II (2007) is de keuze gemaakt voor de vergroening van Kamp van Zeist. De ecologische waarden en potenties van Hart van de Heuvelrug worden beperkt door de over het gehele gebied verspreide bebouwing en verharding. Door de plannen voor de vergroening uit te voeren ontstaat er een groot ecologisch voordeel en worden de natuurgebieden ten zuiden van de A28 versterkt. Ook kan het vergroende Kamp van Zeist benut worden voor extensief dagrecreatief medegebruik. De vergroening biedt goede kansen om overblijfselen van de militaire historie te herstellen en beter leefbaar te maken. Daarbij komt dat de locatie Kamp van Zeist niet geschikt is voor woningbouw. Het betreffende deel van Kamp van Zeist valt buiten de rode contour en ligt binnen het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Beide contouren zijn vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013/2018. Dit zijn logische contouren, de A28 vormt een logische barrière tussen stedelijk gebied en natuur.

Planning

De planning van de bouwwerkzaamheden die grote geluidverstoring veroorzaken, zoals het trillen van damwanden, zullen alleen buiten het broedseizoen plaatsvinden. De effecten van de overige werkzaamheden in de bouwfase zijn beoordeeld in het Activiteitenplan. Aanvullend daarop is het stopzetten van de bouwwerkzaamheden gedurende het broedseizoen geen alternatieve oplossing omdat de woonwijk in dat geval niet (financieel haalbaar) gebouwd kan worden. Daarbij komt dat de werkzaamheden bij stillegging in het broedseizoen zoveel tijd in totaal in beslag nemen dat zich ondertussen mogelijk nieuwe natuurontwikkelingen voordoen en de plannen steeds bijgesteld moeten worden. De woningen zijn daarnaast hard nodig vanwege de krapte op de woningmarkt, ook in dat licht is een zeer lange extra realisatiefase zeer onwenselijk. Niet werken in het broedseizoen zou namelijk betekenen dat alleen in de periode september-februari gebouwd zou kunnen worden, wat zou betekenen dat de realisatie van de woonwijk financieel onhaalbaar wordt. Ook dit wordt als niet haalbaar geacht.

Inrichting

Zoals in het Activiteitenplan is beschreven, wordt middels een aantal mitigerende maatregelen een groot deel van de potentiële overtredingen van de verbodsbepalingen voorkomen. Voor het voorkomen van de resterende overtredingen worden compenserende maatregelen getroffen en bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid en artikel 3.10, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt (zie hoofdstuk VIII) op grond van Afdeling 6.2 van de Algemene wet bestuursrecht een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om

een voorlopige voorziening te treffen richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale omgevingsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of via telefoonnummer 030-2583311.

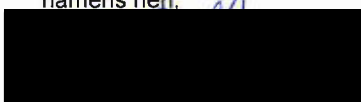
Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing.

Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Provincie Utrecht op 30 april 2020 en de aanvullingen hierop van 18 december 2020 en 26 januari 2021, gelet op de artikelen 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Provincie Utrecht

Adres: Postbus 80300

Postcode en woonplaats: 3508 TH Utrecht

Ontheffing 820E5A01 voor het tijdvak van: de verzenddatum van de ontheffing tot en met 31 december 2025

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, tweede lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*); van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder b van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*); van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a en b van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden van eieren, rupsen of poppen van de kommavliender, het opzettelijk vangen van de hazelworm (*Anguis fragilis*) en het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de hazelworm en de kommavliender (*Hesperia comma*); van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.34, eerste lid, van de wet, voor zover dit betreft het uitzetten van de hazelworm. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft de zuidzijde van vliegbasis Soesterberg te Soesterberg (zie bijlage 1 voor een kaart van de planlocatie).

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag en bijbehorende aanvullingen en bijlagen worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecooloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 9 tot en met 11, geregistreerd.
9. De maatregelen, genoemd in het Activiteitenplan van 12 december 2020, alsmede de aanvulling op de aanvraag van 26 januari 2021 (zie bijlage 2 en bijlage 3 bij dit besluit) dienen te worden opgevolgd.
10. Te nemen maatregelen ten aanzien van de vleermuizen (zoals het verlichtingsplan), de eekhoorn en de kommavlinder bij de inrichting van de nieuwe woonwijk, dienen nader gespecificeerd te worden in het ecologisch werkprotocol.
11. Er dient tevens monitoring van de kommavlinder plaats te vinden en er dient jaarlijks een monitoringsrapportage te worden aangeleverd. De lengte van monitoring is ter beoordeling van Het Utrechts Landschap als uitvoerende partij. Wanneer de getroffen maatregelen niet voldoende effectief blijken te zijn kunnen aanpassingen door bevoegd gezag worden opgelegd. De eerste rapportage dient een jaar na start van uitvoering van de werkzaamheden aangeleverd te worden.
12. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
13. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

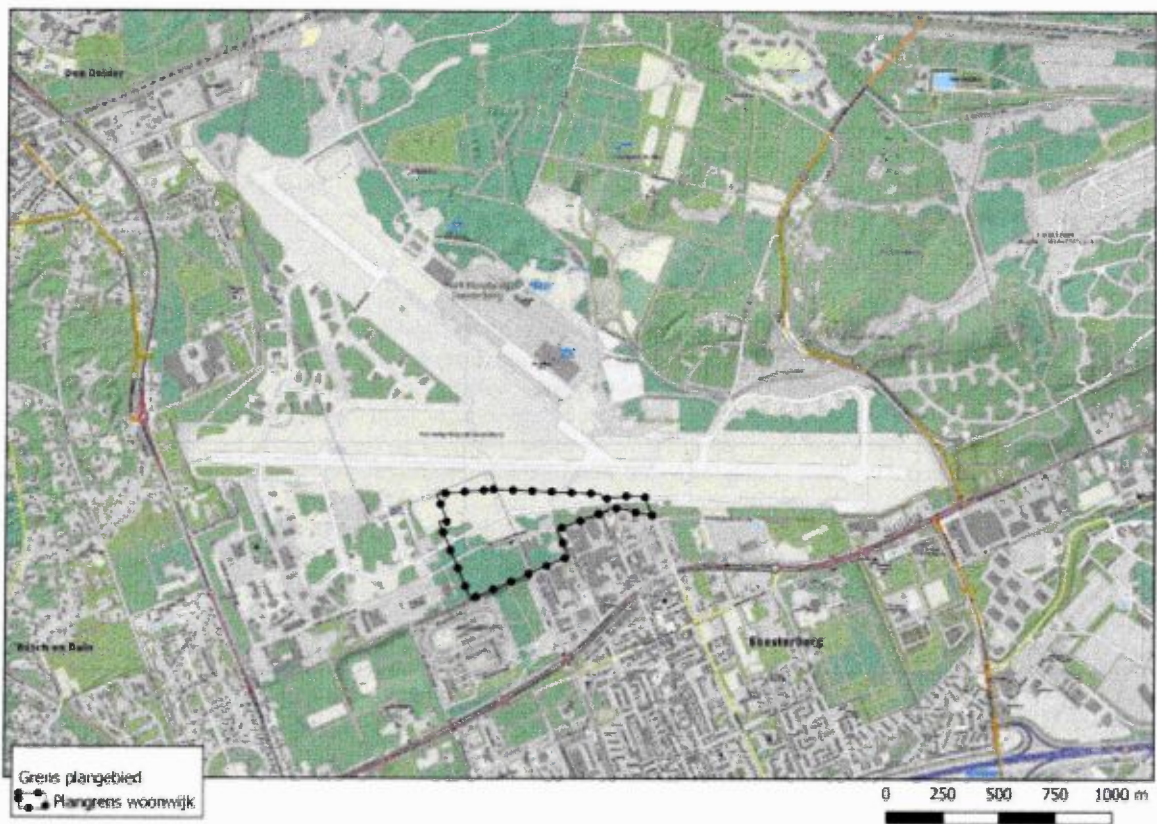
Na afloop van de werkzaamheden

14. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 2 Kaart planlocatie

Figuur 1 Ligging van het plangebied voor de nieuwe woonwijk ten opzichte van de voormalige vliegbasis

Bijlage 3 Maatregelen activiteitenplan

5.4 Mitigerende maatregelen en zorgplicht

In deze paragraaf is een overzicht gegeven van alle mitigerende maatregelen, zowel de maatregelen die onderdeel zijn van het plan voor de woonwijk, als de aanvullend benodigde mitigerende maatregelen en maatregelen die volgen uit de algemene zorgplicht die door de Wnb wordt voorgeschreven. In dit Activiteitenplan zijn deze maatregelen slechts op hoofdlijnen beschreven. In het nog op te stellen ecologisch werkprotocol (EWP) worden deze maatregelen verder uitgewerkt. In deze fase van het project zijn nog onvoldoende details over de precieze wijze waarop de woonwijk wordt ontwikkeld bekend om in meer detail uit te werken op welke wijze hieraan invulling wordt gegeven.

Vleermuizen

De verblijfsplaatsen van de vleermuizen worden gemarkeerd en in de bouwfase afgezet met hekken of vergelijkbaar zodat zeker gesteld wordt dat deze tijdens de ontwikkeling van de woonwijk niet worden beschadigd of verstoord. Invliegopeningen worden niet aangelicht door bouwverlichting. Met het ontwerp van de woonwijk en het verlichtingsplan wordt eveneens met de aanwezige verblijfsplaatsen rekening gehouden. Deze voorzorgsmaatregelen worden genomen bij alle vastgestelde vleermuisverblijfsplaatsen (zie afbeeldingen in paragraaf 4.3.1 en bij de vleermuiskasten die zijn opgehangen ter compensatie van de verblijfsplaats die verloren is gegaan bij de sloop van de brandweerkazerne (zie onderstaande afbeelding).

Vast staat nu echter reeds dat op basis van de juiste maatregelen overtreding van de Wnb door verstoring van de verblijfsplaatsen kan worden voorkomen, zodat hiervoor geen ontheffing of compenserende maatregelen vereist zijn. De vereiste mitigerende maatregelen komen in het EWP waarmee overtreding wordt voorkomen.

Figuur 31 Locatie vleermuskasten.

Alle woningen die worden gebouwd worden natuur-inclusief ontworpen met inbouwvoorzieningen voor vleermuizen. Iedere woning krijgt minimaal één zomerverblijf in de vorm van een inbouwkast, in grotere gebouwen, waar meer ruimte is, wordt ook een kraankast ingebouwd.

Overal waar verlichting wordt toegepast, zal deze waar de verkeersveiligheid dat toestaat worden uitgevoerd met vleermuisvriendelijke verlichting conform de meest recente inzichten zodat verblijfsplaatsen, foerageergebied en vliegroutes niet door verlichting worden verstoord. De in het plangebied aanwezige vliegroute van de laatvlieger (zie Figuur 11) krijgt daarbij in het bijzonder aandacht. In het verdere ontwerp en de ontwikkeling van de woonwijk wordt zeker gesteld dat deze vliegroute niet wordt aangetast door het plaatsen van verstorende verlichting. Dit wordt geborgd middels een ecologisch werkprotocol. Daarin wordt ook de verdere ontwikkeling, met name met oog op wijze en periode vellen houtopstanden, bouwverlichting, herwerkzaamheden beschreven.

Eekhoorn

In verband met de aanwezigheid van nestbomen van de eekhoorn moeten veiligingswerkzaamheden plaatsvinden buiten de gevoelige periode (maart – september). In verband met de aanwezigheid van de das in de nachtelijke uren, dienen alle veiligingswerkzaamheden bij daglicht (van half uur na zonsopkomst tot half uur voor zonsopgang) plaats te vinden. In de woonwijk wordt veel hazelaar aangeplant om de voedselbeschikbaarheid voor de eekhoorn te vergroten. Voorafgaand aan het uitvoeren van werkzaamheden waarbij bomen worden geveld wordt de inventarisatie van nestbomen geactualiseerd om te voorkomen dat een nestboom in de winter- of voortplantingsperiode wordt gekapt.

Vogels

In verband met de aanwezigheid van broedende vogels in het plangebied dient het bouwrijp maken (rooien van bomen en struweel en het uitgraven van de fundering) buiten het broedseizoen³ plaats te vinden. De nestboomen van buizerdpaar 2 (zie Figuur 14) worden zodanig gemarkeerd dat deze niet onbedoeld wordt geveld en verstoring wordt voorkomen. Het maatregelenpakket voor de veldleeuwerik wordt tijdig uitgevoerd, zodat bij aanvang van de bouwwerkzaamheden de nieuwe broedgebieden van de veldleeuwerik al zijn ingericht.

Reptielen

Doordat de ontheffing voor het wegvangen van de hazelwormen laat is aangevraagd is in 2018 ook laat begonnen met het wegvangen, als gevolg waarvan nog relatief veel hazelwormen in het plangebied aanwezig zijn (mededeling H. v.d. Bijtel). Om voldoende hazelwormen weg te vangen is in 2019 nog een vangronde uitgevoerd gedurende het gehele actieve seizoen van de hazelworm. Om ervoor te zorgen dat het leeg gevangen gebied weer wordt gekoloniseerd door hazelwormen of zandhagedissen, zijn reptielschermen geplaatst. Omdat er vanuit wordt gegaan dat de hazelworm de woonwijk weer zal koloniseren wordt langs de hoofdontsluitingen een vast reptielscherm geplaatst en worden deze wegen voorzien van onderdoorgangen. Een en ander wordt nader uitgewerkt in het ecologisch werkprotocol.

Dagvlinders

De maatregelen die voor de veldleeuwerik worden uitgevoerd hebben een positief effect op de kommavlinder, omdat deze maatregelen leiden tot een uitbreiding van het habitat van de kommavlinder op de vliegbasis. Omdat de kommavlinder jaarrond (als ei, rups, pop of vlinder) aanwezig is, is het niet mogelijk de bouwrijp werkzaamheden in het leefgebied buiten een gevoelige periode uit te voeren. De minst gevoelige periode is dan het hoogtepunt van het vliegseizoen, omdat de soort dan mobiel is en na het verwijderen van de vegetatie in andere delen van de vliegbasis de eijes al kan zetten. Dat betekent dat het maaiwerk voorafgaand aan het bouwrijp maken in de eerste helft van augustus plaats moet vinden. Zoals in paragraaf 5.2.5 is beschreven worden de delen van de rollenbaan die worden verwijderd, afgedekt met pluggen die in de woonwijk worden verzameld om op die manier de ontwikkeling van nieuw leefgebied te versnellen. Ook ontstaan in de woonwijk natte plekken omdat daar hemelwater wordt geïnfilteerd en wordt er een aantal vijverpartijen aangebracht. Deze plaatsen vormen in zeer droge zomers een refugium voor de kommavlinder.

Ecologisch werkprotocol en zorgplicht

Om zeker te zijn dat de hiervoor beschreven mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld. Dit ecologisch werkprotocol gaat niet alleen in op de wettelijk beschermde soorten, maar geeft ook invulling aan de zorgplicht. De zorgplicht dwingt tot een zodanige wijze van uitvoering van de werkzaamheden, dat effecten op dier- en plantensoorten, ook wanneer deze niet wettelijk beschermd zijn, zoveel als redelijk mogelijk wordt voorkomen. Het is op dit moment nog niet mogelijk om het werkprotocol op te stellen omdat de daarvoor noodzakelijke details over de wijze waarop de woonwijk ontwikkeld wordt nog niet bekend zijn. In het werkprotocol zal onder meer aandacht zijn voor de volgende zaken:

- Fasering van de werkzaamheden waarmee de verstoring richting de rest van de vliegbasis zo veel mogelijk wordt voorkomen
- Zorgvuldige toepassing van de bouwverlichting: aanstralen van de bekende verblijven van vleermuizen wordt voorkomen, alleen de noodzakelijke verlichting wordt gebruikt en op het werk gericht
- Delen van het plangebied die niet bebouwd worden, zullen voor betreding en verdichting worden beschermd door het plaatsen van bouwhekken of een vergelijkbare afscherming; kwetsbare delen, zoals de omgeving van vleermuisverblijven, worden eveneens afgeschermd en gevrijwaard van betreding en verstoring.
- Het aanlichten van het open gebied van de vliegbasis door verlichting van werk- en voertuigen worden voorkomen door het plaatsen van een adequate afscherming, zoals een bouwhek met verduisterend doek.

³ Periode van ongeveer 15 maart – 15 juli, wordt echter bepaald door de periode waarin de vogels feitelijk broeden en nog niet uitgevlogen jongen hebben.

- Bij uitwerking van het verlichtingsplan van de woonwijk wordt -waar dat vanuit oogpunt van veiligheid mogelijk is- uitsluitend vleermuisvriendelijke verlichting volgens de meest recente stand van de kennis toegepast.
- De inrichting van de open delen van het plangebied / de woonwijk wordt zodanig vormgegeven dat deze een leefgebied vormt voor de kommavinder. Er wordt uitsluitend inheems zaad van passende soorten toegepast, bij voorkeur verkregen uit maaisel dat op de vliegbasis verzameld is.

Woonwijk wordt natuurinclusief gebouwd

In het stedenbouwkundig plan is uiteengezet hoe de natuurwaarden leidend zijn voor het planconcept. Het bestaande bos wordt zoveel mogelijk behouden, de openheid van het grasland wordt de woonwijk ingetrokken, er zijn geen harde scheidslijnen tussen overgang van wonen en natuur en van openbaar en privaat, een natuurlijk ingerichte bufferzone tussen woonwijk en park, duurzaamheids- en klimaatadaptieve maatregelen, zoals groene daken, voor huismus en andere gebouwbewonende volgens toegankelijke daken, meeontworpen nestkasten en vleermuisverblijven, et cetera. In de volgende projectfase zullen verdere details over de precieze wijze waarop de woonwijk wordt ontwikkeld meer in detail worden uitgewerkt waaronder de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de natuurinclusiviteit van de woonwijk. Het natuurinclusief ontwerpen van de woonwijk maakt integraal onderdeel uit van het ontwerp van de woonwijk en de woningen. Dit wordt verder uitgewerkt in het Ecologisch Werkprotocol (EWP) dat op een later moment wordt opgesteld en goedgekeurd.

Bijlage 4 Aanvulling aanvraag 26 januari 2021

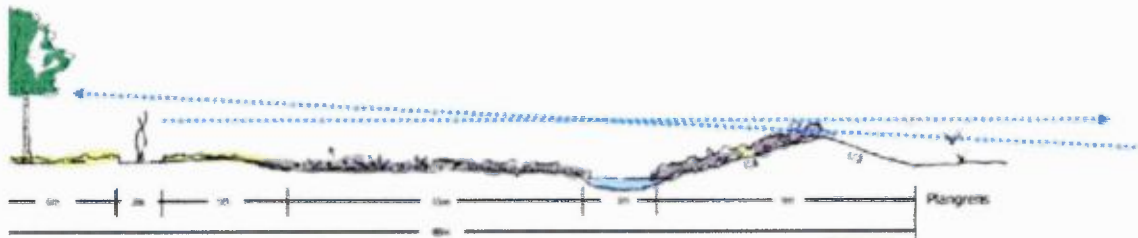
Inleiding

Naar aanleiding van de (aangevulde) aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming voor de woonwijk op de voormalige Vliegbasis Soesterberg is door de afdeling vergunningverlening van de provincie Utrecht een aantal vragen gesteld (e-mail van Jeanna Zoetewey) van 4 januari 2021). In dit memo zijn die vragen beantwoordt.

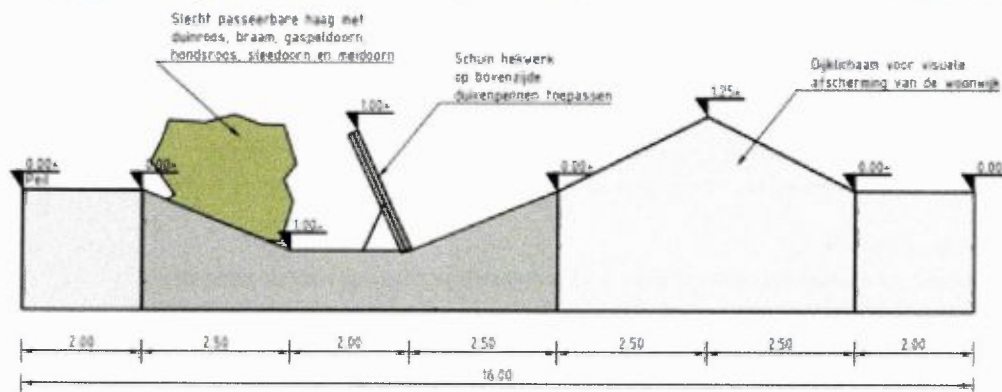
Dijklichaam

1. Het dijklichaam voor de visuele afscherming van de woonwijk in de bufferzone wordt 1 meter hoog. Vervolgens wordt in het activiteitenplan aangegeven dat hierdoor de verstoring voor de veldleeuwerik beperkt wordt tot 50 meter. Graag ontvang ik een onderbouwing van deze conclusie.

Het idee een dijklichaam / aarden wal aan te leggen is al in een vroeg stadium in de plannen beschreven en ook benoemd in het SOVOV-rapport 2017/39¹. Daarin wordt het als een effectieve maatregel beschouwd. Toentertijd is uitgegaan van een wal met een hoogte van 1,25 meter, en is daarvan onderstaande tekening gemaakt, waarin is te zien op welke wijze de visuele afscherming effectief is.

Omdat eerder uit is gegaan van een wal van 1,25 meter hoog, en niet van 1,00 meter, wordt dit aangepast en zal figuur 7 van het Activiteitenplan vervangen worden door onderstaande afbeelding

Beperking optische verstoring

2. Graag ontvang ik ook een onderbouwing van de maatregelen die genomen worden ter beperking van de optische verstoring voor de veldleeuwerik door uit te voeren bouwwerkzaamheden.

Om optische verstoring te voorkomen wordt een aantal maatregelen genomen:

- de (bouw)verlichting die noodzakelijk is om veilig te kunnen werken wordt zo geplaatst en gericht dat het gebied buiten het bouwterrein niet wordt aangeschreven. Bouwverlichting staat alleen aan wanneer daadwerkelijk werkzaamheden plaatsvinden. Verlichting die nodig is vanuit het oogpunt van beveiliging wordt op gelijke wijze geplaatst en gebruikt.
- tussen het bouwterrein en het broedgebied van de veldleeuwerik zal een hek worden geplaatst met een hoogte van 2 meter. Het hek zal worden voorzien van doek dat geen licht doorlaat. Op deze wijze is het overgrote deel van de bewegingen op de bouwplaats afgeschermd en wordt voorkomen dat (rij)verlichting van verkeer en machines over het broedgebied uitstraalt.

Hoogte struweel bufferzone

3. In de bufferzone wordt struweel aangebracht om te voorkomen dat mensen en dieren het hek over kunnen klimmen om de vliegbasis te betreden. Als het struweel tot een bepaalde hoogte groeit zou het ook kunnen dienen als uitkijkpost voor predatoren ten nadele van de veldleeuwerik. Graag ontvang ik een onderbouwing van het beheer van dit struweel, zodat deze niet als uitkijkpost kan dienen en ook functioneel blijft als buffer tegen andere dieren en mensen.

Het beheer van het struweel wordt onderdeel van het beheerplan voor de wijk als geheel. Daarin wordt geborgd dat het struweel niet hoger mag worden dan het daarachter gelegen hek, dus niet hoger dan 1 meter boven het maaiveld. De hoogte zoals aangegeven in bovenstaande afbeelding is dan ook de maximale hoogte van het struweel.

Monitoring veldleeuwrik

4. Ten aanzien van monitoring van de veldleeuwrik is geen maatregel opgenomen over monitoring van de populatie en effecten van de werkzaamheden hierop. Graag ontvang ik een voorstel voor deze monitoring in antwoord op deze e-mail.

Thans is voorzien in monitoring door Het Utrechts Landschap. Gelet hierop maken wij gebruik van de gegevens die in dat kader verzameld worden. Vervolgens wordt op basis van deze gegevens door de provincie (als initiatiefnemer van de woonwijk) bepaald of de mate van verstoring door de bouwwerkzaamheden overeenkomt met de verstoring zoals deze in het Activiteitenplan is ingeschat.

Maatregelen broedseizoen.

5. In het kader van de alternatievenafweging en de meest gunstige planning voor de aanwezige soorten, is niet onderbouwd waarom er niet geheel buiten de broedperiode gewerkt kan worden. Graag ontvang ik hierop een aanvulling.

In het activiteitenplan is aangegeven dat de planning van de bouwwerkzaamheden die grote geluidverstoring veroorzaken, zoals het trillen van damwanden, alleen buiten het broedseizoen plaats zullen vinden. De effecten van de overige werkzaamheden in de bouwfase zijn beoordeeld in het Activiteitenplan. Aanvullend daarop is het stopzetten van de bouwwerkzaamheden gedurende het broedseizoen geen alternatieve oplossing omdat de woonwijk in dat geval niet (financieel haalbaar) gebouwd kan worden. Daarbij komt dat de werkzaamheden bij stillegging in het broedseizoen zoveel tijd in totaal in beslag nemen dat zich ondertussen mogelijk nieuwe natuurontwikkelingen voordoen en de plannen steeds bijgesteld moeten worden. De woningen zijn daarnaast hard nodig vanwege de krapte op de woningmarkt, ook in dat licht is een zeer lange extra realisatiefase zeer onwenselijk. Niet werken in het broedseizoen zou namelijk betekenen dat alleen in de periode september-februari gebouwd zou kunnen worden, wat zou betekenen dat de realisatie van de woonwijk financieel onhaalbaar wordt en 2 keer langer duurt. Ook dit wordt als niet haalbaar geacht.